

SARA STORM

Kun valentee

SARA STORM

Kun valentelee

 SAGA
EGMONT

Sara Storm

Kuu valehtelee

SAGA Egmont

Kuu valehtelee

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2008, 2022 Sara Storm and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728296486

1st ebook edition
Format: EPUB 3.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13,4 million euros annually to children in difficult circumstances.

- Olet perillä, luotettava, tumma miesääni vakuutti. Hanna oli samaa mieltä, onneksi. Mäntynummen vanha parantolarakennus sijaitsi syrjässä, liki kahdenkymmenen kilometrin päässä päätieltä mutkaisen hiekkatien varrella. Matkalla oli näkynyt vain pari suurta maatilaa. Navigaattori oli kuitenkin johdattanut Hanna Ahonpään oikeaan paikkaan vaivattomasti.

Hermoparantolan päärakennus näytti samalta kuin kuvissa - se oli kaunis, joskaan ei mitenkään loistokas. Hanna oli työssään nähnyt monia vaikuttavia vanhoja sairaala- ja parantolarakennuksia Suomessa, ulkomaista puhumattakaan. Mäntynummi oli niihin verrattuna suhteellisen vaatimaton, kermanvaalea, rapattu kaksikerroksinen rakennus. Fasadissa oli kaikkiaan kuusitoista suorakaiteen muotoista ikkunaa. Valkoiset ikkunanpuitteet oli koristeltu yksinkertaisilla puuleikkauksilla, ja sisäänkäyntiä vartioivat niin ikään valkoiset doorilaiset pylväät. Muita koristuksia ei julkisivussa ollut.

Parantola näytti kuitenkin varsin viehkeältä kesäasuisten suurien lehtipuiden ympäröimänä. Sen takana aukesi laajahko, puistomainen alue.

Hanna pysäköi uudenkarhean Toytota Priuksensa pihalla olevan sinisen lava-auton viereen ja kiipesi betonista rakennetut portaat pääovelle. Leijonanpääkuvioisen patinoituneen kolkuttimen lisäksi oveen oli asennettu moderni ovikello, joten hän käytti sitä. Pim-pom, Hanna saattoi kuulla oven läpi, että kello myös toimi. Kukaan ei kuitenkaan tullut avaamaan. Hän odotti hetken ja soitti uudelleen. Sama tulos.

Ovi oli lukossa, Hanna totesi kokeiltuaan nykäistä kahvaa. Hän paukutti varmuuden vuoksi kolkuttimellakin. Mitään ei tapahtunut. Hetken ihmeteltyään Hanna lähti laskeutumaan rappuja alas. Kai hän hakisi autosta

kännykän ja soittaisi Mäntynummen talonmiehenä toimivalle miehelle, jonka numeron hän oli saanut tekstiviestinä parantolarakennuksen omistajalta. Marketta Lahtinen oleskeli itse Ranskassa, eikä Hanna ollut edes tavannut häntä ikinä. Toimeksiannosta oli sovittu puhelimitse. Jotenkin hän oli olettanut niin, että Marketta Lahtinen oli ilmoittanut talonmiehelle hänen saapuvan tänään ja näihin aikoihin. Hänen olisi tietysti pitänyt soittaa itse talonmiehelle ja varmistaa saapumisaikansa.

Hanna naksautti juuri auton ovet lukosta auki, kun hänen silmänsä havaitsivat liikettä. Muutaman kymmenen metrin päässä päärakennuksen sivulla sijaitsevalla niityn tapaisella käveli rinnakkain pariskunta. Vaikutti siltä, etteivät he olleet havainneet Hannaa, vaan suuntasivat vinosti kohti takapihan puutarhaa keskenään jutellen. Hanna yritti huiskuttaa pariskunnalle kättään, mutta he eivät huomanneet. Niinpä hän pani auton ovet uudelleen lukkoon ja harppoi humalaköynnöksen koristamasta pergola-portista puutarhaan.

- Hyvää päivää!

Mies ja nainen eivät vastanneet, tuijottivat vain Hannaa yllättyneinä. Mies lisäksi vihaisena ja nainen pelästyneenä. Hannalle tuli mieleen, että viiksekäs mies ja punatukkainen nainen olivat ehkä luvatta parantolan pihalla. Portin pielessä ollut yksityisalue-kyltti tarkoitti epäilemättä sitä, ettei alueelle toivottu mitään sunnuntaikävelijöitä.

- Minä etsin Erik Hirvelää, Hanna sanoi. - Osaatteko sanoa, mistä hänet löytää?

- Minä olen Hirvelä, mies kivahti Hannan hienoiseksi yllätykseksi. - Ja kuka sinä sitten olet?

- Minä olen Hanna Ahonpää. Olen siis se konservaattori, joka on palkattu korjaamaan ne salin kipsikoristeet.

Hanna tunsu, että hänenkin hymynsä alkoi nyt väistämättä hyytyä. Erik Hirvelä ei nimittäin tarttunut

hänen ojentamaansa käteen, vaan tuijotti häntä vihertävät silmät salamoiden.

- Tässä on nyt joku sekaannus. Ei tänne ole tilattu konservaattoria. Voit siis lähteä saman tien, mies lateli kalsealla äänellä.

Hannaa melkein huvitti. Erik Hirvelä oli näköjään mörköjen mörkö. No, nyt mörkö saisi luun kurkkuunsa.

- Minä en kyllä nyt ihan vielä suostu lähtemään. Kas kun Marketta Lahtinen oli aika yksiselitteinen sanoissaan. Minut on palkattu tänne korjaamaan kipsikoristeita. Minulle on myös luvattu, että voin majoittua parantolan tiloihin siksi aikaa, hän selitti tyynesti.

Erik Hirvelän vieressä seisova pienikokoinen ja siro nainen vilkaisi miestä silmät suurina. Mies punehtui kiukusta. Hänen silmänsä kapenivat ja leukaperänsä kiristyivät.

- Vai on Lahtinen nyt sitten palkannut tänne porukkaa eikä ole vaivautunut kertomaan minulle mitään!

- Ehkä hän on sitten unohtanut ilmoittaa, Hanna ehdotti.
- Voidaan kyllä soittaa hänelle vaikka heti, niin saatte selvyuden, että minä olen ihan oikealla asialla...

- Niin minä soitankin, mies urahti.

Hanna yritti hymyillä leppoisasti.

- No, jos kuitenkin otetaan tämä esittäytyminen nyt uudestaan. Minä olen Hanna Ahonpää.

Hanna luuli ensin, ettei mies taaskaan suostuisi puristamaan hänen kättään. Hetken epäröityään hän kuitenkin tarttui siihen.

- Kyllä sinä minun nimeni jo tunnust tietävän, hän ärähti ja vatkasi Hannan kättä nopeasti ja hiukan tökerösti. Miehen käsi oli voimakas ja lämmin, melkein kuuma. Sitten hän nyökkäsi punatukkaista naista kohti.

- Tässä on minun tyttäreni. Marika.

- Ai jahah, Hannalta pääsi yllättyneellä äänellä. Hän oli kyllä havainnut, että nainen oli jonkin verran miestä nuorempi, mutta isäksi ja tyttäreksi hän ei ollut heitä osannut ajatella. Erik Hirvelä ei Hannan mielestä itsekään näyttänyt kuin ehkä 35-vuotiaalta. Ja tytär puolestaan ei näyttänyt miltei teinitytöltä, vaan ihan reippaasti naisen ikään ehtineeltä. Nykyajan nuoret olivat niin kypsän näköisiä, Hanna ajatteli puristaessaan Marikan pientä, viileää kättä. Ja ehkä Erik Hirvelä oli nuoren näköinen nelikymppinen.

- Mihin minä voin purkaa tavaroitani? Hanna kysyi, kun he lähtivät kulkemaan puutarhasta kohti päärakennusta. Erik Hirvelä vilkaisi häntä olkansa yli hyisesti.

- Et minnekään, ennen kuin minä olen varmistunut siitä, että sinulla on laillinen oikeus olla täällä! Ja mitä tavaroita sinulla sitten niin paljon on, että niitä pitää heti päästä purkamaan?

Huh huh. Hanna pinnisteli pitääkseen pokkansa huipputöykeän vuodatuksen kuultuaan.

- Kaikenlaista, hän heläytti. - Kyllähän ihminen tarvitsee kahden kuukauden aikana monenlaista rompetta.

Mies pysähtyi niille sijoilleen.

- Kahden kuukauden! hän karjahti. - Mitä sinä sillä tarkoitat?

- Sitä, että työhön on varattu neljäkymmentä työpäivää.

Erik Hirvelä näytti nyt niin kiukkuiselta, että kohta läkähtyisi. Hän ei sanonut enää sanaakaan, vaan lähti puolijuoksua kohti päärakennuksen ovea. Tytär kiiruhti perään polkkapituinen kuparinpunainen tukka heilahdellen.

Hanna käveli autolleen ja jäi siihen odottamaan, puoliksi huvittuneena ja puoliksi ärtyneenä. Hän ei viitsinyt yrittää pyrkiä sisään parantolaan, Erik Hirvelä olisi vaikka saattanut ajaa hänet hiilihangolla uhaten ulos. Tuntui vaikealta käsittää, että nykyaikana joku kehtasi olla noin

töykeä. Älyttömintä oli, ettei kyse ollut edes miehen omasta talosta, vaan Marketta Lahtisen mukaan Hirvelä oli vain väliaikainen talonmies, joka piti pitkään tyhjillään olleista rakennuksista huolta. Hänen raivonsa tuntui siihen nähden aivan ylimitoitetulta.

Ulko-ovi rämähti auki, ja Erik Hirvelän jo tutuksi tullut kylmä katse mittaili Hannaa. Mies nyökkäsi kohti matalaa, minikokoisen rivitalon näköistä pitkää ja kapeaa rakennusta päärakennuksen toisella puolella.

- Sinä voit majoittua tuonne. Täällä päärakennuksessa on asumiskunnossa vain muutama huone, ja ne ovat minun ja Marikan käytössä.

Hanna ehti juuri ja juuri ottaa kopin, kun mies viskasi hänelle jotain ilmojen halki. Se oli metallilenkki, josta roikkui kaksi erinäköistä avainta.

- Se toinen on parantolaan, että pääset töihisi! mies kivahti.

Pam! Ovi oli sulkeutunut hänen jäljessään äkäisesti, ennen kuin Hanna ehti kysyä mitään muuta.

Parantolan henkilökunnan asuntola, ehkä, Hanna ajatteli peruuttaessaan autonsa matalan rakennuksen eteen. Avaimeen oli kaiverrettu numero kaksi, joten hän kokeili sitä toisena olevaan oveen. Se sopi.

Pieni asunto oli pölyinen ja törkyinen ja sisustus suoraan 70-luvulta. Rähjäisessä keittokomeron tapaisessa oli räikeät lehmuksenvihreät kaapistot ja ikivanha liesi, jonka levyt eivät lämmenneet, kun Hanna väänsi katkaisijasta. Ainoassa varsinaisessa huoneessa oli patjaton heteka ja nuhruinen kahden istuttava sohva, joka näytti aika epäilyttävältä lukemattomine likatahroineen. Hanna ei ollut turhantarkka siisteyden suhteen, pikemminkin päinvastoin, mutta sohva näytti lutikkapesältä. Hän halusi olla kuitenkin läävänsä ainut elävä asukas, eikä kaivannut kumppaneikseen ainakaan vanhan sohvan likaisissa

täytteissä viihtyviä kuoriaisia. Nakkaan sohvan pihalle, hän päätti, kurkkasi pesutiloihin ja nielaisi. Pikkuruisessa kopperossa oli vain siivottoman näköinen sinapinvärinen vessanpytty ja piskuinen, pinttynyt käsienpesuallas hanoineen. Lähempää katsottuna pytyssä oli sitä paitsi halkeama. Upeaa, pissat liruvat siis lattialle, Hanna tuhahti mielessään ja nykäisi huuhtelunuppia. Mitään ei tapahtunut.

Rajansa kaikella, Hanna päätti ja marssi siitä paikasta päärakennukselle. Ovi oli taas lukossa. Hän oli vähällä painaa ovikelloa, ennen kuin muisti, että nyt hänellä oli avainkin. Hän päätti käyttää sitä reippaasti. Ei hän sentään mikään tunkeilija ollut, vaikka Erik Hirvelä häneen niin suhtautuikin. Hirveä Erik, kas siinä tuolle sopiva lempinimi. Mokomakin ärmätti, Hanna jupisi mielessään harpatessaan eteisaulaan. Siellä tuoksui asumattomalta, jotenkin aavemaiselta. Jostain kuului vaimeaa puhetta. Hanna lähti siihen suuntaan ja saapui pienen apukeittiön kautta varsinaiseen keittiöön. Erik Hirvelä ja tytär istuivat pöydän ääressä.

- Sinun pitää yrittää olla sille ystävällisempi, Marika sanoi tiukalla äänellä, ennen kuin isänsä suhahti hänet hiljaiseksi, koska oli huomannut Hannan.

- Mitä sinä vielä haluat? Erik tiuskaisi.

- Säällisen majapaikan, Hanna tiuski vastaan. - Jos sinä et osoita sellaista, soitan Marketta Lahtiselle ja kysyn, minne majoitun.

- Mitäs vikaa siinä asuntolahuoneessa on? mies kehtasi kysyä.

- Mitäs luulisit! Toimiva vessa on vähimmäisvaatimus. Ja jos pesutiloja ja kunnollista keittiötä ei ole, niin ilmeisesti minä käytän niitä sitten täällä päärakennuksessa?

Erik Hirvelä tuijotti Hannaa silmät kapeina. Sitten hän kaivoi esiin paksun avainnipun taskustaan, irrotti siitä

yhden ja paiskasi pöydälle.

- Siinä! Se on päätyhuoneistoon, se on remontoitu kymmenkunta vuotta sitten, kun täällä pidettiin jotain nuorison kesäleirejä, mies urahti.

Hanna otti avaimen.

- Ei sitten äsken tullut mieleen? hän hymähti.

- No ei tullut, kun ei oikein annettu aikaa varautua! Erik Hirvelä ärisi. Tytär katsoi häntä suu tyytymättömällä mutrulla, mutta mies ei ollut siitä tietääkseen. Hanna kohautti harteitaan. Hän ehtisi kai taistella tuon kiukkupussin kanssa lisää myöhemminkin, ikävä kyllä. Nyt hän halusi vain purkaa tavarat autostaan ja heittäytyä pitkäkseen hetkeksi. Ajomatka oli kuitenkin ollut yli neljän tunnin mittainen, ja hän oli taittanut sen vain yhden lyhyen kahvitauon tuoman virkistyksen varassa.

Asuntolarakennuksen päätyhuoneisto oli onneksi asuttavassa kunnossa. Vessa toimi ja suihkustakin lirsii lämmintä vettä pienen muovikopperon lattialle. Hanna petasi pölyntuoksuisen patjan päälle puhtaan lakanan ja otti pienet torkut.

- Hah, sillä miehellä on kyllä huonot hermot, Marketta Lahtinen naureskeli matalalla, hiukan käheällä äänellään. Hanna oli soittanut hänelle ja kuvaillut muutamalla sanalla saamaansa vastaanottoa.

- Hän soitti minulle raivoissaan. Minun piti tietenkin ilmoittaa sinun tulostasi, mutta minä ihan rehellisesti sanottuna vain unohdin. Seuraelämä on tähän aikaan vuodesta täällä niin vilkasta, nainen kehräsi tyytyväisellä äänellä.

- Sehän on mukavaa, Hanna totesi ja kadehti mielessään. Olikohan ihan reilua, että kuusikymppisellä leskirouvalla oli Nizzassa vilkas seuraelämä, kun samaan aikaan puolta

nuorempi Hanna Ahonpää hautasi itsensä loppukesäksi korven keskellä sijaitsevaan entiseen hermoparantolaan?

- Hirvelä käyttäytyy kuin omistaisi paikan, vaikka on siellä vain tilapäisenä työntekijänä, Marketta Lahtinen jatkoi. - Vaikka onkin sattunut asumaan siellä joskus kauan sitten, ei se kyllä anna oikeutta tuollaiseen... höh, miten sitä nyt voisi edes kuvailla? Mustasukkaisuuteen.

- Ai hän on asunut täällä joskus? Potilaanako? Hannalta lipsahti.

Marketta Lahtinen alkoi nauraa matalaa, hyrisevää naurua.

- Ei sentään, vaikka se tuntuisikin mahdolliselta hänen käytöstään vasten. Ei, parantolahan lopetti toimintansa jo seitsemänkymmentäluvun lopulla. Mieheni osti rakennuksen vuonna kahdeksänkymmentäviisi, ja silloin se oli ollut tyhjillään jo monta vuotta. Erik asui siellä lapsena, hänen isänsä oli ymmärtääkseni parantolassa jotain vastaavaa kuin Erik on tällä hetkellä, jonkinlainen talonmies.

- Minkälaista toimintaa täällä on tässä välillä ollut? Erik mainitsi jotain kesäleireistä.

- Kyllä, siellä on ollut muutamia vuokralaisia, pääasiassa kesäaikaan. Nuorison kesäleirejä, jokunen taideleiri, sen sellaista.

Marketta Lahtisen ääneen oli tullut asiallisen napakka sointi, ja hän vaihtoi puheenaihetta tiedustellen, joko Hanna oli käynyt katsomassa työmaataan.

- Olen vähän huolissani, miten se ennakkokartoitus pitää paikkansa.

- Minä selvitän tilanteen heti aamulla ja ilmoitan, Hanna lupasi. - Missä täällä on muuten lähin kauppa?

- Kun jatkat Mäntynummentietä eteenpäin, pitäisi noin seitsemän kilometrin päässä vasemmalla puolella olla

sellainen pieni vanhan ajan kyläkauppa. Kyllä kai se vielä on toiminnassa.

- Kiitos, minä taidan piipahtaa nyt vähän ruokaostoksilla. Soitan sinulle heti aamulla!

Varttia myöhemmin Hanna pysähtyi kyläkaupan pihalle vain todetakseen, että Marketta Lahtinen ei ollut likimainkaan tilanteen tasalla. Kauppa oli lakkautettu kaikesta päätellen jo useita vuosia sitten, sillä sen autiot näyteikkunat mollottivat lohduttoman mustina ja tyhjinä Hannaa, jonka vatsa kurisi nälästä. Hänen ei auttanut muu kuin kääntää auto ympäri ja ajaa aina päätien varteen saakka, jossa oli ABC-liikennemyymälä. Hän ei edes kuvitellut marssivansa Erik Hirvelän ruokapöytään kyselemään itselleen iltapalaa. Hänelle olisi varmaan väsähty rotanmyrkyllä kuorrutettuja voileipiä. Niin mieluista hänen ilmaantumisensa tuntui miehelle olevan.

Uni ei ottanut tullakseen. Hanna pyöriskeli patjallaan levottomana ja arveli unettomuuden syiksi vierasta paikkaa, ottamiaan päivätorkkuja ja liikennemyymälän baarissa ahmittua rasvaista ranskalaisannosta, joka sai vatsan vellomaan. Lopulta hän sytytti lampun uudelleen ja kaivoi kassista mukanaan tuomansa kirjan, "Suomalaista parantola-arkkitehtuuria". Hän päätti lukea Mäntynummea koskevan jakson uudelleen. Ennen tänne saapumistaan hän oli lukaissut sen läpi pikaisesti. Paikan päällä kuitenkin kiinnitti huomiota eri asioihin.

Tekstin mukaan Mäntynummen hermoparantola oli valmistunut syksyllä 1930. Se oli alusta alkaen ollut yksityinen hoitolaitos, vaikka kunnallisten mielisairaalojen verkosto olikin noihin samoihin aikoihin ollut vahvassa kasvuvaiheessa. Mäntynummi oli ollut kahden lääkärin yhteisyritys. Ulkomailla opiskelleet suomalaislääkärit olivat

halunneet kokeilla suomalaisiin potilaisiin maailmalla oppimiaan uusia taitoja.

Toisessa kerroksessa sijaitsevia potilashuoneita oli uudistettu useaan otteeseen, mutta monet alakerran tilat kuten voimistelusalit olivat säilyneet kirjan mukaan pitkälti vanhassa asussaan, minkä Hanna oli voinut ominkin silmin todentaa. Hän ei ollut välittänyt Erik Hirvelän myrtyneestä ilmeestä, kun hän oli illalla kierrellyt tutustumassa parantolan sisätiloihin. Mies oli kävellyt hänen perässään puhumattomana. Miksikään oppaaksi hän ei siis todellakaan ollut tullut. Kunhan oli kytännyt epäluuloisena ja happamana Hannan jokaista askelta. Mies otti kyllä talonmiehen työnsä niin tosissaan, ettei Hanna ollut moiseen omistautumiseen törmännyt missään.

Käytävät olivat olleet laitospäiväisen kolkkoja, samoin useimmat huoneet, jotka oli riisuttu huonekaluista aavemaisen näköisiksi. Kylpyosastolla oli jäljellä alkuperäisiä ammeita ja muita kalusteita. Hanna oli sivuuttanut huoneet nopeilla vilkaisuilla ja jättänyt yläkerran sikseen pariin huoneeseen kurkistettuaan. Vaikutti siltä, että taideleirit sun muut olivat käyttäneet hyväkseen vain alakerran huoneita, sillä yläkerrassa aika näytti pysähtyneen kokonaan. Huoneet olivat pölyisiä ja käyttämättömiä, eikä Hanna jostain syystä ollut tuntenut halua perehtyä mihinkään arkkitehtoniseen yksityiskohtaan tarkemmin. Jokin selittämätön painava tunne oli seurannut häntä, kun hän oli kulkenut pitkin parantolan käytäviä. Piinattujen potilaiden henget, hän oli hymähtänyt mielessään. Mäntynummi oli tosiaan ollut hermoparantola. Tänne oli tultu parantelemaan päätä varmasti myös oman tahdon vastaisesti. Ja varmasti paikalla oli ikävä kaiku paikallisten ihmisten mielissä, niin kuin kaikilla tämän alan laitoksilla. Epäilemättä täälläpäin kutsuttiin Mäntynummen tavaraksi ihmistä, jos haluttiin epäillä hänen